Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U001840

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сунг Ольга Миколаївна

2. Olha M. Sung

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство

Дата захисту: 27-05-2026

Спеціальність за освітою: Мова та література (англійська)

Місце роботи здобувача: Тимчасово не працює

Код за ЄДРПОУ: 00000002

Місцезнаходження: Київ, 40000, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12480

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16

Тема дисертації:

1. Стратегії і тактики відтворення різновидів індивідуального мовлення персонажів в українському художньому перекладі (на матеріалі перекладів британської і американської літератури XIX–XX століття)

2. Strategies and tactics of reproducing variations of literary characters' individual speech in the Ukrainian translation (a case study of the translations of British and American literature of the XIX-XX centuries)

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено аналізу особливостей перекладу індивідуального мовлення (ідіолекту) художніх персонажів. Різноманітність перекладацьких труднощів, пов'язаних із специфікою відтворення особливостей мовлення художніх персонажів перебуває у полі дослідницького інтересу теоретиків і практиків перекладу. Актуальність дослідження полягає в тому, що сьогодні кількість українських перекладів англомовної літератури безперервно зростає. Практики перекладу нерідко стикаються із проблемою відтворення особливостей мовлення художніх персонажів, які можуть бути як загальними, колективними (мовлення носіїв діалектів чи соціолектів), так й індивідуальними (мовлення іноземця, дефекти мовлення тощо). Уніфікованого підходу щодо перекладацьких стратегій і тактик відтворення цих особливостей і досі не знайдено. Тому доцільно окреслити і систематизувати наявні шляхи репрезентації у перекладі загальних і індивідуальних рис мовлення художніх персонажів з метою виявлення оптимальних підходів до цього

складного питання. Не менш актуальними для нашої роботи є окреслення і глибоке розуміння ключових для перекладознавства понять стратегії і тактики перекладу, адже саме вивчаючи їх можна усвідомити оптимальність їхнього застосування для кінцевої мети художнього перекладу – створення рівноцінного твору в культурі-приймачі. Дослідження виконане з урахуванням міждисциплінарного підходу, що дозволяє дослідити поняття ідіолекту з урахуванням лінгвістичного, літературознавчого та перекладознавчого аспектів його функціонування. Об'єкт дослідження становить індивідуальне мовлення персонажів у художніх творах британської та американської літератури XIX–XX століть та його українські переклади. Предмет дослідження – стратегії і тактики відтворення різновидів індивідуального мовлення персонажів в українському перекладі вибраних творів британської та американської літератури XIX–XX століть з урахуванням їхніх фонетичних, лексичних, морфологічних, синтаксичних і стилістичних особливостей. Мета дослідження полягає у виявленні та систематизації стратегій і тактик відтворення різновидів індивідуального мовлення персонажів британської і американської літератури XIX–XX століття з огляду на збереження їхніх мовленнєвих характеристик як складника художньої цілісності твору. Матеріалом дослідження слугують оригінальні британські та американські художні твори XIX–XX ст. і їхні українські переклади. Загальний обсяг опрацьованих текстів складає 1010 авторських аркушів; обсяг суцільної вибірки налічує 1036 зразків індивідуального мовлення. Наукова новизна дослідження полягає в послідовному перекладознавчому осмисленні ідіолекту художнього персонажа як складної багаторівневої мовної категорії, що потребує комплексного перекладацького відтворення. Уперше на матеріалі широкого корпусу англомовної художньої літератури XIX–XX століть та її українських перекладах здійснено комплексну систематизацію стратегій і тактик відтворення різновидів індивідуального мовлення персонажів (територіальних і соціальних діалектів, іноземних акцентів), а також надано оцінку ефективності цих перекладацьких рішень щодо збереження стилістичної специфіки оригіналу. Новизну дослідження становить обґрунтування принципу диференційованого добору перекладацьких рішень, відповідно до якого вибір перекладацької стратегії і тактики залежить від типологічного різновиду ідіолекту. Це формує основу для прогнозування перекладацьких рішень у сфері художнього перекладу. Уперше в перекладознавчому аспекті запропоновано принцип пошуку способів відтворення іншомовних акцентів у перекладі із залученням засобів їх імітації, розроблених в українській художній традиції, зокрема на матеріалі творчості Лесі Українки та І. Франка. Обґрунтовано можливість використання цих засобів імітації як національно ресурсу стилістичної компенсації іноземного акценту у перекладах. У дисертації вводяться нові терміни «гармонізація стратегій», «локаційний зсув», «міметичний» і «дескриптивний» способи зображення індивідуального мовлення та їхні визначення, це дозволяє точніше описати механізми відтворення ідіолекту у перекладі. До дослідження залучаються новітні українські переклади, виконані протягом 2010-2021 років, що дало змогу простежити сучасні тенденції розвитку перекладацької практики.

2. The dissertation investigates ways of reproducing specific features of literary characters' individual speech (idiolects) in the Ukrainian literary translation. The diversity of translation challenges related to rendering the speech characteristics of fictional characters has long remained within the scope of scholarly interest of both translation theorists and practitioners. An increasing number of works in literary translation and the English-Ukrainian translations of fiction makes our research relevant and immediate. Practitioners of translation often face challenges, reproducing the specific features of a literary character's idiolect. These specific features can be both general/collective in nature (dialects or sociolects) and individual (foreign accent, speech defects, etc.). A unified approach to translation strategies and methods of reproducing these features has not yet been developed. Therefore, it is necessary to outline and systematize existing ways of reproducing these specific features of literary characters' idiolects in order to identify optimal approaches addressing this complex issue. Equally relevant for the present study is the clarification and in-depth understanding of the key Translation Studies concepts of translation strategy and translation tactic, as their analysis makes it possible to assess the adequacy of their application with regard to the ultimate goal of literary translation, which is creating an equivalent text in the target culture. This research is based on an interdisciplinary approach, which allows exploration of the concept of idiolect with emphasis on linguistic, literary and translation aspects of their functions. The object of the study is

the individual speech of characters in British and American literary works of the XIX-XX centuries and their Ukrainian translations. The subject of the study comprises translation strategies and tactics used to render various types of individual speech of literary characters in Ukrainian translations of selected literary works, taking into account their phonetic, lexical, morphological, syntactic, and stylistic features. The aim of the research is to identify and systematize translation strategies and tactics for rendering different types of characters' idiolects in British and American literature of the XIX-XX centuries, with a view to preserving their speech characteristics as an integral component of the artistic integrity of the work. The material in the research is composed of British and American literary works and their Ukrainian translations. The total volume of the processed texts reaches 1010 conventional printed sheets; the corpus of selected sample comprises 1036 samples of individual speech. The novelty of this research consists in a systematic interpretation of the idiolect of a literary character as a multilevel linguistic and discursive category functioning within a literary text and requiring comprehensive translational rendering. For the first time, on the basis of a broad corpus of English-language literary works of the XIX-XX centuries and their Ukrainian translations, a comprehensive systematization of strategies and tactics for rendering typological variations of individual speech (territorial and social dialects, foreign accents) has been carried out, accompanied by a reasoned assessment of their effectiveness in preserving the stylistic specificity of the source text. The study proposes a principle of differentiated selection of translation solution depending on the typological variations of the character's idiolect, according to which the choice of translation tactics is determined by the nature of linguistic markedness (territorial dialect, social dialect, or foreign accent). This approach shifts the analysis of literary translation from the realm of intuitive decisions to that of a methodologically grounded system and lays the foundation for predicting translation decisions in literary translation. For the first time in Translation Studies, it is proposed to use the imitation means of foreign accents, developed within the Ukrainian literary tradition (the literary works of Lesya Ukrainka and I. Franko) for rendering foreign accents in translation. The study substantiates the possibility of employing these imitation means as a nationally marked resource for stylistic compensation of foreign accents in translated literary discourse. The research introduces new terms: harmonizing strategy, location shift, mimetic and descriptive ways of depicting individual speech and provides their definitions. It enables a more precise description of the mechanisms involved in rendering idiolect in translation. The latest Ukrainian translations produced between 2010 and 2021 are involved in the research, which makes it possible to trace current trends in translation practice.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Сунг О. М. Іноземний акцент персонажів художніх творів як проблема перекладу. Науковий журнал «Міжнародний філологічний часопис». Київ : НУБіП, 2020. С. 73–80. DOI: https://doi.org/10.31548/philolog2020.02.073
- Сунг О. М. Відтворення територіальних і соціальних діалектів як різновидів індивідуального мовлення персонажів в українському художньому перекладі. Закарпатські філологічні студії. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 93–98. DOI: https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-2.18
- Некряч Т., Сунг О. Динаміка застосування засобів передачі кокні в українських перекладах Б. Шоу «Пігмаліон». Мовознавство. Київ : Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2021. № 5. С. 49–60. DOI: 10.33190/0027-2833-320-2021-5-004

- Sung O. Translation challenges in rendering idiolects of literary characters. Studies about Languages. 2020. № 37. Pp. 37–55. DOI: https://doi.org/10.5755/j01.sal.1.37.24772

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U103527

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Некряч Тетяна Євгенівна

2. Tetiana Y. Nekriach

Кваліфікація: к.філол.н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: ------, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сітко Алла Василівна

2. Alla V. Sitko

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0071-038X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ребрій Олександр Володимирович

2. Oleksandr V. Rebrii

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4912-7489

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мелько Христина Богданівна

2. Khristina B. Melko

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.17

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3384-7529

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черненко Ольга Віталіївна

2. Olga V. Chernenko

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0127-8915

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Філоненко Наталія Георгіївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Філоненко Наталія Георгіївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Стефанова Наталія Олександрівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

